

29.06.2016

D 1016 052

Ålandsdelegationen

Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 Mariehamn

Ålandsdelegationens begäran av den 23 maj 2016

Utlåtande angående införlivandet av det fjärde penningtvättsdirektivet

Inrikesministeriet har tillsammans med justitieministeriet och Ålands landskapsregering begärt om utlåtande av Ålandsdelegationen angående införlivandet av det fjärde penningtvättsdirektivet på Åland. Med hänvisning till Ålandsdelegationens begäran av den 23 maj 2016 har inrikesministeriet äran att framföra följande synpunkter.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG (*det tredje penningtvättsdirektivet*) upphävs genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (*det fjärde penningtvättsdirektivet*). Medlemsstaterna ska införliva det fjärde penningtvättsdirektivet senast den 26 juni 2017. Det tredje penningtvättsdirektivet har införlivats i Finland genom lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008, *penningtvättslagen*). Lagen tillämpas enligt 2 § 1 mom. 15 punkten på sammanslutningar som verkställer penningsspel och som avses i Ålands landskapslagstiftning samt näringsidkare och sammanslutningar som förmedlar anmälningar om deltagande och avgifter för deltagande i penningsspel i landskapet Åland.

Artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt utgör den rättsliga grunden för det fjärde penningtvättsdirektivet, såsom också för det tredje penningtvättsdirektivet. Även om det huvudsakliga syftet med direktivet är att motverka att det finansiella systemet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, omfattar dess tillämpningsområde ett större antal andra företag på den interna marknaden än finansiella institutioner, inklusive tillhandahållare av speltjänster. Avseende lotterier/penningsspel har det vid lagstiftningskontrollen av landskapslagar fastställts att rättsområdet tillhör Ålands behörighet. Genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet påverkar hanteringen av bl.a. penningsspel även om direktivet reglerar åtgärder för förhindrande av penningtvätt, vilket närmast är att hänföra till rikets behörighet. Avseende de andra områden av affärsverksamhet som omfattas av direktivet, är frågan om delningen av lagstiftningsbehörigheten delvis oklar, och frågan borde avgöras i ljuset av självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

Enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen har landskapet likaså lagstiftningsbehörighet på området för näringsverksamhet med beaktande av vad som stadgas i 11 §, 27 § 2, 4, 9, 12–15, 17–19, 26, 27, 29–34, 37 och 40 punkten samt 29 § 1 mom. 3–5 punkten, dock så att även lagtinget har behörighet att vidta åtgärder för att främja sådan näringsverksamhet som avses i de nämnda punkterna. Även om riket enligt 27 § 1 mom. 8 punkten har lagstiftningsbehörighet angående föreningar och stiftelser, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar samt bokföring, finns det oklarhet i ljuset av direktivet om det finns andra affärsområden än

29.06.2016

penningsspelsverksamhet som i förhållande till det fjärde penningtvättsdirektivet borde föreskrivas om genom landskapslagar i stället för rikslagstiftning. Därmed skulle det vara viktigt att få klarhet i denna fråga samt i frågan om vilken tillsynsmyndighet som borde utöva tillsyn över sådana rapporteringsskyldiga angående vilka den rättsliga situationen är oklar. Då det gäller de rapporteringsskyldiga som avses i penningtvättslagen, innehåller det fjärde penningtvättsdirektivet, jämfört med det tredje penningtvättsdirektivet, mera omfattande bestämmelser angående kundidentifiering och riskbedömning.

Till landskapets lagstiftningsbehörighet hör dessutom enligt 18 § 25 och 26 punkten beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet samt utsättande och utdömmande av vite samt användning av andra tvångsmedel inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 1 mom. 22 och 23 punkten har riket lagstiftningsbehörighet angående straffrättsliga åtgärder. I 40 § och 42 § i den nuvarande penningtvättslagen finns det bestämmelser om straffrättsliga böter som kan dömas ut på grund av rapporteringsförseelse eller brott mot kraven på kundkontroll. Det fjärde direktivet innehåller nya bestämmelser angående tillsynsmyndigheter, inklusive bestämmelser om administrativa påföljder som inte finns i det tredje penningtvättsdirektivet. Det är meningen att de nya administrativa påföljderna ska införlivas genom att ersätta de nuvarande lagbestämmelserna om straffrättsliga böter med bestämmelser om administrativa påföljder. Därmed uppkommer frågan om lagstiftningsbehörighet då det gäller tillsynsmyndigheternas rätt att påföra administrativa påföljdsavgifter på det sätt som krävs i direktivet.

Särskilt på grund av de mera omfattande krav som det fjärde penningtvättsdirektivet ställer på rapporteringsskyldiga och i avseende till de nya administrativa påföljder som tillsynsmyndigheter ska kunna påföra bland annat för kundkontrollsförseelser och som kan vara av betydande belopp, är det enligt inrikesministeriets åsikt ytterst viktigt att fastställa till vilka delar direktivet ska införlivas genom rikslagstiftning och landskapslagar, för att skapa rättssäkerhet.

Kanslichef

Päivi Nerg

Överinspektör

Virpi Koivu

Bilagor

-

Sändlista

Ålandsdelegationen

För kännedom

Polisavdelningen